

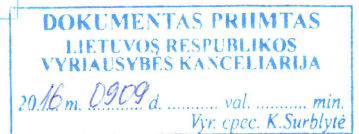
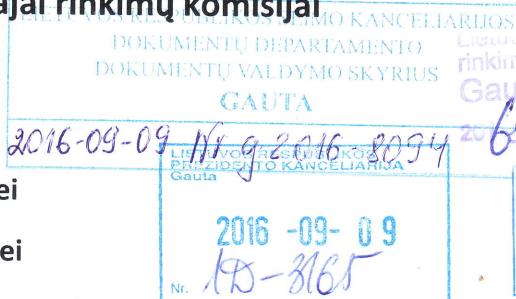
Vyriausiajai rinkimų komisijai

Nuorašai:

Lietuvos Respublikos Seimui

Lietuvos Respublikos Prezidentei

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

Dėl 2016 metų LR Seimo rinkimų neatitikties LR Konstitucijos nuostatomis

Parengus ir įvairiose auditorijose pradėjus aptarinėti naujos Lietuvos Respublikos Konstitucijos projektą (žiūrėti www.pozicija.org/2016/09/01/ar-reikalinga-lietuvai-nauja-konstitucija arba www.pogon.lt), iškilo LR Seimo rinkimų teisėtumo problema. Gilinantis į galiojančios LR Konstitucijos 55 straipsnio ir naujos LR Konstitucijos projekto 54 straipsnio 3 dalies redakcijas, paaiškėjo, kad konstitucinė norma, nustatanti visuotinę, lygią ir tiesioginę rinkimų teisę, nepalieka galimybės vykdyti rinkimus pagal dabar galiojančiu Seimo rinkimų įstatymu numatytą tvarką.

Pusės Seimo sudarymas pagal partijų parengtus sąrašus, kai sąrašiniai kandidatai lygiagrečiai pretenduoja į Seimą vienmandatėse apygardose - nėra nei tiesioginiai, nei lygiateisiai rinkimai. Balsuojant už partiją kaip juridinį asmenį, iš rinkėjo atimama teisė pareikšti savo valią dėl Seimo sudėties, nes reitingavimas nedaro lemiančios įtakos, pakeičiant sąrašo sudarytojo valią. Nesant neigiamo reitingavimo, iš rinkėjo atimta galimybė išeliminuoti Tautos atstovybei visiškai netinkamus asmenis. Todėl tokius Seimo rinkimus laikyti tiesioginiais nėra loginio pagrindo.

LR Seimo rinkimai nėra ir lygūs (lygiateisiai), nes vienmandatėje apygardoje negavęs rinkėjų pasitikėjimo partinis kandidatas pakartotinai pretenduoja į Seimą sąrašiniu būdu. Kitų sąrašė esančių kandidatų priedangoje jis tampa Seimo nariu ne rinkėjų valia. Sąrašuose nesantys vienmandatininkai antros galimybės kandidatuoti neturi.

Ar galima dėti lygybės ženklą tarp turinčio teisę pretenduoti į Seimą tuose pačiuose rinkimuose du kartus ir vieną kartą? Kadangi 2 nėra lygu 1, tai sąrašiniai rinkimai pagal dabartinę tvarką, kaip prieštaraujantys LR Konstitucijai, yra neteisėti.

Vadovaujantis LR Konstitucijos 7 straipsniu, esama tvarka Seimo suformavimo aktą, kaip prieštaraujantį Konstitucijai, reikia pripažinti negaliojančiu. Tai reiškia, kad pagal tokią tvarką sudarytas LR Seimas nėra legitimus.

Pastebėtina, kad nelegitimaus Seimo ne tik teisėkūrinės veiklos rezultatai (įstatymai), bet ir parlamentinės kontrolės aktai, kurie dažnai siejami su žmogaus teisėmis, yra problemiški teisėtumo požiūriu, todėl jie gali atsidurti Europos teisminėse institucijose.

Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad analizuojant LR Seimo legitimumo problemą dabartinio Seimo rinkimų įstatymo kontekste, niekas iš diskusijų dalyvių nesuabejojo, kad dabartinė Seimo formavimo tvarka prieštarauja LR Konstitucijai. LR Konstitucijos ir Seimo rinkimų įstatymo dalinis suderinamumas galėtų būti toleruojamas tik su išlyga, kad sąrašinių pretendentų į Seimą išrinkimo rezultatus lemtų vien kandidatų reitingavimo balai.

Dėl diskusijų rinkimų klausimu dalyvių nuomonių sutapties ir šio klausimo sprendimo operatyvumo nuspręsta po kreipimusi į valstybės institucijas piliečių parašų nerinkti.

Nors LR Seimo rinkimai jau netrukus, valstybę vienam po kito krečiant teisinio nihilizmo prigimties skandalams, užsimerkti prieš tokią problemą kaip Seimo nelegitimumas, kažin ar būtų išmintinga. Dėl to dabartinio Seimo įgaliojimai, vadovaujantis LR Konstitucijos 59 straipsniu, galėtų prasitęsti iki bus pakeistas Seimo rinkimų įstatymas pagal LR Konstitucijos 55 straipsnio nuostatas. Tinkamai pakeisto Seimo rinkimų įstatymo pagrindu neatidėliodami išrinksime legitimų Seimą.

Prašyčiau Vyriausiąją rinkimų komisiją šį klausimą išnagrinėti skubos tvarka, kad, esant reikalui, iki rinkimų liktų laiko kitoms teisinėms procedūroms.

Pagarbiai

Advokatas Jonas Ivoška